

בברכת הצלחה רבה ב"צ"צ" בירות"ו ובאופן דמוסיף והולך עד כי יבוא צמח.

* * *

מאשר הנני קבלת המכתב והפי"נ.

בברכה לבשו"ט.

נ.ב.

ז"ע נתקבל מכתבו מר"ח טבת וכל הפי"נ יקראו עה"צ.

מובן שהשיעורים שנאמרו בת"ת ותפלה וכיו"ב הם דלמטה. וכל המרבה

ה"ז משובח.

❁ ❁ ❁

ב"צ"צ" בירות"ו: שם שימש הנמען — מתשרי תשכ"ט — "כגבאי בית-הכנסת" ("ימי תמימים" כרך ד ע' 152), עד שצירפוהו — כסלו תשל"ב — להיות "כחבר ועד ביהכ"נ וביהמ"ד" (אג"ק שם — ס"א).

דמוסיף והולך: ע"פ שבת כא, ב.

עד כי יבוא צמח: ע"פ ויחי מט, יו"ד ("עד כי יבוא שילה"). נוסח פיוט שישו ושמחו בשמחת תורה ("בא יבוא צמח"). וראה ירושלמי ברכות פ"ב ה"ד. ועוד.

מאשר הנני .. מובן שהשיעורים .. ה"ז משובח: קטעים אלו (מצילום האגרת) אל הרה"ח אי"א נוי"נ כו' מו"ה מרדכי צבי ש"י אלפנביין.

לעילוי נשמת

הרה"ת הרב ר' זאב דוב בהרה"ח ר' יהודא ליב ז"ל

נפטר י"ד טבת, ה'תשע"ח

וזגתו הרבנית מרת גיטל לאה בהרה"ח ר' ישראל ז"ל

נפטרה ט"ו מנחם-אב ה'תשע"ד

ת' נ' צ' ב' ה'

נדפס על ידי בנם וכלתם

הרה"ת ר' אהרן וזוגתו מרת רבקה

לזכותם ולזכות כל יוצאי חלציהם

שיחיו לאורך ימים ושנים טובות

סלונים

ספריו — אוצר החסידים — ליובאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוק"לה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

יו"ד שבט, ה'תשל"ו

חלק א — יוצא לאור לשי"פ ויחי, י"ד טבת, ה'תשפ"ג

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושלוש לבריאה

שנת הקהל

מאה ועשרים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע

מצד דאגות בנוגע לבני חיי ומזוני, אזי יכול לעבוד את ה' בשלימות, הן מצד הגוף והן מצד הנשמה, ואז גם התוצאות מזה הם בשלימות.

ט. ויה"ר שכל אחד יעסוק בכל הענינים הנ"ל, ומתוך הרחבה אמיתית הן בגשמיות והן ברוחניות,

ועד שנזכה לקיום היעוד שבפרשת השבוע, פרשה בשלח⁵⁴: "ובני ישראל יוצאים ביד רמה" — עי"ז שברגעים האחרונים בהיותם במצרים עמדו כבר במעמד ומצב ש"לכל בני ישראל ה' אור במושבותם", כמסופר כבר בפרשת בא⁵⁵, וכן תהי' לנו, שבימי הגלות האחרונים יעמדו בני"י ביהדותם "בריש גלי"⁵⁶, ואז יקויים מ"ש "ובני ישראל יוצאים ביד רמה", ולאח"ז יהי' הענין ד"אז ישיר משה"⁵⁷, וכדברי הגמרא במסכת סנהדרין⁵⁸: "שר לא נאמר אלא ישיר, מכאן לתחיית המתים מן התורה" — שביחד עם בעל ההילולא נשיר את השירה העשירית⁵⁹ שתהי' בביאת משיח צדקנו, בגאולה האמיתית והשלימה, ובקרב ממש.

* * *

(57) שם טו, א.

(58) צא, ב. הובא בפרש"י עה"פ.

(59) מכילתא עה"פ. ועוד.

(54) יד, ח.

(55) יו"ד, כג.

(56) ת"א בשלח עה"פ.

הוספה

[ימי חנוכה ה'תשל"א]

מאשר הנני קבלת המכתב מיום כ[...]. כסלו והמצוי"ב ות"ח על הר"ד מסיום הסי"ת וכו'.

הקטעים דלהלן נכתבו על מכתב כללי-פרטי בתאריך זה שנדפס באג"ק חכ"ז אגרת י"ג. מאשר הנני .. מסיום הסי"ת .. יבוא צמח: קטעים אלו (מצילום האגרת) אל הרה"ח אי"י נוי"נ עוסק בצ"צ כוי מו"ה יהושע שי יו"ב"ץ (ירוש"ו). נדפס בספר "תורת אמת" (מאה שנות ליובאוויטש בארץ הקודש — אה"ק, תשע"ב) ע' 461. אגרות נוספות אליו — אג"ק ח"כ אגרת ז'תרמא, ובהנסמן בהערות שם.

מסיום הסי"ת: שנכתב ע"י הנגיד מו"ה ישכר דוב ווייס (לֶאָס אַנְדְּזֶעלְעֶס), והוכנס — ע"פ הצעת רבינו אליו — לביהכ"נ וביהמ"ד "צמח צדק" אשר בירושלים העתיקה ת"ו. — ולהעיר גם מאג"ק חכ"ז אגרת ירצא (כ' כסלו ה'תשל"ב, ל"ועד הנהלת ביהכ"נ וביהמ"ד "צמח צדק" אשר בירושלים מוקפת חומה ת"ו" — ס"ג): "כן נכונה ההצעה להיענות לבקשת העסקן הנעלה הר"ד שי ווייס לבנות ארון הקודש בביהכ"נ האמור, ובלבד שיהי' כלשונו — בהרחבה ופאר כו'".

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ ויחי, י"ד טבת הבעל"ט, הננו מוציאים לאור חלק ראשון מהתוועדות יו"ד שבט ה'תשל"ו, הנחה בלתי מוגה (חלקים הבאים י"ל אי"ה בשבועות הקרובים).

*

בתור הוספה — מכתבים (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורגנו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

עשירי בטבת, יהפך בקרוב לששון ולשמחה, ה'תשפ"ג,
שנת הקהל,
מאה ועשרים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע,
ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2023 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • http://www.lahak.org

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5783 • 2023

Printed in the United States of America

נדפס בדפוס

CH Print & Ship

478 Albany Ave. Brooklyn N.Y. 11203

(718) 771-5000

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

ומזה מובן, שאם יש יהודי שרק חסרה אצלו מסירת נפש בנוגע ל"קלה שבקלות", ויש הזדמנות להתחיל לעסוק בזה ולהסביר לאותו יהודי שאפילו "קלה שבקלות" היא מ"מצוותי של תורה" שזהו רצונו של מלך מלכי המלכים הקב"ה, ובנוגע להלכות מלך, עאכו"כ מלך מלכי המלכים הקב"ה, אין נפק"מ כו', ועד שאפילו "מחוי במחוג קמי מלכא"⁴⁷, יש עליו עונש הכי חמור, אם זה נעשה בתור מרידה במלך [וידוע הפס"ד⁴⁸ שחסרון ידיעה אינו נחשב לספק, כיון שאם הי' לומד אזי הי' יודע], כך, שמצד התקשרותו עם מלך מלכי המלכים הקב"ה, הנה אפילו "קלה שבקלות" נוגע לו בעצם החיות שלו⁴⁹.

ועד"ז בנוגע ללימוד התורה — גם אם רק חסרה ידיעה אפילו בענין שתלמיד ותיק עתיד לחדש (שגם זה נאמר למשה מסיני⁵⁰, כאשר "וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר"⁵¹), "אפילו לא האיר עיניו אלא במשנה אחת .. כגון .. זוהמא ליסטרוך", שע"פ דין "זה הוא רבו"⁵². ולכן, אפילו אם יכולים להוסיף ליהודי חיות ב"קלה שבקלות" — צריך לעשות זאת במלוא המס"נ ובמלוא ה"שטרעם", ובודאי יצליח בזה. והרי יתכן שההוספה ב"קלה שבקלות" תהי' זו שאודותה פוסק הרמב"ם⁵³ "צריך כל אדם שיראה עצמו .. וכן כל העולם חציו זכאי וחציו חייב .. עשה מצוה אחת הרי הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות וגרם לו ולהם תשועה והצלה", כפי שרואים בכף מאזניים שקולה בדיוק, שאפילו "קלה שבקלות", כשמניחים אותה על צד ימין, הרי היא מכריעה כו'.

וכאמור לעיל, שכאשר מתמסרים לעבודה זו, זוכים לברכת בעל ההילולא, ש"אף עתה עומד ומשמש במרום", ומעורר תחינה ותפלה ובקשה על בני" בכלל, ובמיוחד על אלו שעוסקים בהפצת היהדות, שתהי' להם הצלחה רבה ומופלגה בעבודתם זו,

ועי"ז יתוסף גם בברכות ה' בהמצטרך להם בבני חיי ומזוני רוויחא, שגם זה נוגע להצלחה בעבודה, כפי שרואים בפועל, וכפי שהרמב"ם פוסק בהלכות דעות⁵³, שכאשר אין ליהודי בלבולים והפרעות

(48) ראה ש"ך יו"ד סנ"ג סקט"ו. סנ"ה
סק"ד. סצ"ח סק"ט. סו"ס קי (כללי דיני ס"ס
בקצרה) סל"ד. סק"צ סק"ד. שד"ח קונטרס
הכללים מערכת הסמ"ך כלל נב (כרך ג תרט,
ד ואילך). וראה גם סדר ברה"נ לאדה"ז פ"א
ס"ד.ה. וש"נ.

בס"ד. שיחת יום ב' פ' בשלח, יו"ד שבט, ה'תשל"ו

בלתי מוגה

א. מסתמא יודעים כולם סיבת ההתוועדות — שקשורה עם ה"יאָרצייט" או "הילולא" (כפי שבעל היאָרצייט הי' קורא זאת בנוגע לאלו שהי' ממלא מקומם¹), שיום זה הוא הסך-הכל של כל חייו בחיים חיותו בעלמא דין, ובפרט כפי שרבינו הזקן (שבעל היאָרצייט הוא נינו וממלא מקומו) מסביר באגה"ק² שכתב בנוגע ליום הסתלקות והילולא, ומזה מובן גם בנוגע ליאָרצייט, שאז מתעלים "כל מעשיו ותורתו ועבודתו אשר עבד כל ימי חייו".

ולכן הרי זו הזדמנות לכל אלו שיודעים או שרוצים לדעת אודות חייו של בעל ההילולא, ולא רק בנוגע לענינים טפלים, אלא בענינים שבהם חי מתוך להט — להתבונן בנקודות עיקריות שהיו תמצית חייו. וע"פ הוראת תורתנו, תורת חיים — תורה שמורה את הדרך לחיות בחיי היום יום בעלמא דין — ש"המעשה הוא העיקר"³, הרי מובן גם בנוגע לענין זה, שההתבוננות צריכה לבוא כמעשה בפועל, בהתאם לדרישותיו ותקוותיו של בעל ההילולא, שהם נצחיים וקיימים גם בימים אלו (שהרי הנשמה היא נצחית, ובפרט אצל איש רוחני, שאפילו כשנשמתו היתה בגופו הי' העיקר אצלו הרוחניות, ובאופן שביטלה לגמרי את ענין הגשמיות),

ביחד עם ברכותיו של הקב"ה שנמשכות ע"י תקוותו של צדיק, כמ"ש⁴ "רצון יראיו יעשה", היינו, שהקב"ה מקיים את רצונו ותקוותו של הצדיק, שברכות אלו נמשכות גם עתה,

ובלשון הגמרא במסכת סוטה⁵ בנוגע למשה רבינו, רועה נאמן הראשון של בני": "מה להלן עומד ומשמש אף כאן עומד ומשמש" (במרום⁶), היינו, שכשם ש"להלן", בשעה שהיתה נשמתו בגופו בעולם, שימש ועשה את כל הענינים שהיו קשורים עם חיי בני", הן ברוחניות

(1) ראה (לדוגמא) אג"ק שלו: ח"ד ע'
לר"ז (בנוגע לאדה"ז; אדהאמ"צ; אדמו"ר
הצ"צ ואדמו"ר מהר"ש), ע' רעח"ט (בנוגע
לאדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע), ע' רסב (בנוגע
להה"מ). ח"ח ע' תצט (בנוגע לבעש"ט).
ועוד.
(2) סז"ך-כה.
(3) אבות פ"א מ"ז.
(4) תהלים קמה, יט.
(5) יג, סע"ב.
(6) ראה ספרי ברכה לד, ה. זח"א קלג,
רע"א. הקדמת הרמב"ם לפיהמ"ש בתחלתה
(ד"ה דע כי כל).

והן בגשמיות (כמו ענין המן שבא בזכות משה, ולאח"ז היו גם ענני העבוד ובארה של מרים בזכות משה) — "אף כאן", כשהי' "מאה ועשרים שנה אנכי היום", לאחר הסתלקותו, ה"ה "עומד ומשמש במרום", היינו, שאפילו כאשר נראה שנשמתו היא "במרום", נמצאת היא גם למטה, ו"משמש" ופועל להמשיך ולהשפיע לבנ"י המצטרך להם בגשמיות וברוחניות, ועאכו"כ כשמשאירים פתוח את "צינורות" ההתקשרות עם בעל ההילולא, ע"י מילוי תקוותיו.

ב. ובכן:

הסך-הכל של חייו, ובפרט הענינים שעליהם מסר נפשו (שבהם מתבטאת עיקר מציאות האדם, שרואים שהם נוגעים לו עד כדי כך שעליהם מוסר נפשו בפועל), באופן שיתפשטו ויתקבלו וייעשו, ע"י כל אלו שיגיעו אליהם דבריו או כתביו, או בעל-פה ע"י עד מפי עד — הוא כללות ענין ההתעסקות בהפצת היהדות האמיתית בכל מקום שיכולים להגיע, מבלי להתחשב בקשיים, ולא רק בקשיים שמבחוץ, אלא גם לא בקשיים הקשורים עם היהודי שעליו רוצים להשפיע ולפעול, שעדיין אינו מוכן, ונמצא בריחוק מקום — לא כ"כ ריחוק גשמי כמו ריחוק רוחני, ושאר הקשיים שיכולים להיות בזה.

ובזה צ"ל המעשה בפועל ("המעשה הוא העיקר"), כתוצאה מההתועדות שבדואי תעורר להתבונן בעיקרי הנקודות מחיי בעל ההילולא — שכל מי שעסק עד עתה בענינים אלו, יוסיף בזה ביתר שאת וביתר עוז; ואלו שמאיזו סיבה שתהי' לא עסקו עדיין בענינים אלו, יתחילו לעסוק בהם. ויש לעשות זאת מיד מתוך "שטורעם", כיון שנמצאים בימים האחרונים של הגלות, וכל פועל טוב, כל ענין, אפילו מעשה אחד או דיבור או אפילו מחשבה טובה (שאח"כ "הקב"ה מצרפה למעשה"), יכול להכריע (וכפסק הרמב"ם¹⁰ — אכן מכריע) את עצמו וכל העולם כולו לכף זכות, ולהביא את הגאולה.

ולכן נוגע יותר כל פעולה טובה של כל אחד, באיזה מקום שנמצא, ובאיזה ענין שהי' עסוק בו עד עתה — לקבל על עצמו באופן נפשי, עד כדי מסירת נפש (עכ"פ בכח, ומתוך הרחבה ומתוך שמחה וטוב לבב), להפיץ עניני תורתנו, תורת חיים, ומצוותי שעליהם נאמר¹¹ "וחי בהם".

(10) הלי' תשובה פ"ג ה"ד.

(11) אחרי יח, ה.

(7) תענית ט, א.

(8) וילך לא, ב.

(9) קידושין מ, א.

יתירה מזה, שיעשו ממנו משפיע גם בנוגע לאחרים, או בלשון הידוע³⁹: "טופח על מנת להטפוח", והיינו, שיפעלו בו חיות כל כך עד שיהי' "מחי' חיים" (בלשון הגמרא⁴⁰) — שיחי' את המקבלים והמושפעים שלו, באיזה שטח שיהי'.

וכל זה — "כאשר נלך בדרך ישרה אשר הורנו מדרכיו ונלכה באורחותיו", כלשון רבינו הזקן באגרת הידועה², ומסיים: "נצח סלה ועד", כדאיתא בגמרא⁴¹ שלשון זה מורה ש"אין לו הפסק",

וכמדובר בארוכה בשבת⁴² איך אפשר לומר על פעולה של נברא הלשון "נצח סלה ועד" — שכאשר עושים ענין של תורה ומצוות, הרי כיון שזוהי תורתו של הקב"ה ומצוותיו של הקב"ה שהוא נצחי למעלה מן הזמן⁴³, נמשך כח זה גם בפעולות האדם [כפי שאומרים בנוסח ברכת המצוות: "אשר קדשנו במצוותיו"], שיהי' ענין הנצחיות בפעולותיו.

וכיצד מתבטא הדבר בפועל? — כאשר פועלים על יהודי שיהי' שומר תורה ומצוה, והפעולה היא שמעמיד את חיי המשפחה על יסודי התורה והמצוה, ובמילא מחנך את ילדיו שגם הם יהיו שומרי תורה ומצוות, וגם הם יחנכו את ילדיהם באופן זה — אזי נעשית פעולתו באופן ד"נצח סלה ועד", שעד סוף כל הדורות ניכרת השפעתו על היהודי שהעמידו בדרך התורה והמצוה.

ח. והכוונה בזה היא — לא רק בנוגע ליהודי שנמצא במעמד ומצב של תינוק שנשבה לבין העכו"ם, שהוא בעירום ובחוסר כל, רח"ל, שאינו יודע מאומה אודות יהדות, אלא אפילו מי שידוע אודות תרי"ב מצוות, אלא חסרה לו ידיעה במצוה התרי"ג, או אפילו שיש לו ידיעה בזה, אלא שחסרה לו תנועת המס"נ בנוגע למצוה התרי"ג — שהרי "אין גו' אתנו יודע עד מה"⁴⁴,

ובלשון חכמינו ז"ל⁴⁵: "לא תהא יושב ושוקל במצוותי של תורה כו' קלה שבקלות ותמורה שבחמורות" — שמאמר זה עצמו מדגיש שהוא יודע שמצוה זו היא "קלה שבקלות" ומצוה אחרת היא "חמורה שבחמורות", ואעפ"כ, כשבא למעשה בפועל, הנה "לא תהא יושב ושוקל כו'", לפי "שאין אתה יודע מתן שכרם של מצוות"⁴⁶; והרי השכר הגדול ביותר הוא — כשמצליחים שזה נעשה באופן של "נצח סלה ועד".

(39) ברכות כה, ריש ע"ב. ועוד.

(40) יומא עא, א.

(41) ערובין נד, א.

(42) שיחת ש"פ בא, ח' שבט.

(43) ראה תניא פכ"ה.

(44) תהלים עד, ט.

(45) תנחומא עקב ב. דב"ר פ"ו, ב. ועוד.

וראה ירושלמי פאה פ"א ה"א.

(46) אבות רפ"ב.

(47) חגיגה ה, ב.

בזה "מחיל אל חיל"³² — גם אצלם הי' ה"מלך זקן וכסיל" שהי' יכול להתעטף באיצטלא של יראת שמים ולטעון: למה לך להתעסק עם החינוך של בחור, נער או ילד זה, בה בשעה שמי יודע ומי יכול לידע באיזה אופן תהי' אח"כ בחירתו החפשית, אם היא תהי' בהצלחה או לא?!

ובפרט ע"פ פסק הגמרא³³ ש"סימן יפה" לתלמיד במשנתו יכולים לידע בוודאות רק לאחר שיעברו כו"כ שנים, עד לחמש שנים.

ועאכו"כ ע"פ הלשון הידוע בדברי חכמינו ז"ל (בנוגע לכמה ענינים)³⁴: "אפילו מאה פעמים" (או אפילו מאה ואחד פעמים)³⁵ — שצריך לנסות בפעם המאה, אע"פ שבמשך תשעים ותשע פעמים לפני לא הצליח!

ובכן: אילו המחנכים שלו היו מכניסים את עצמם ומתנהגים לפי חשבון זה ח"ו — יתכן שהוא הי' במעמד ומצב נמוך יותר מאותו יהודי שאודותיו מדובר עתה שביכלתו להשפיע עליו ולקרב אותו.

ז. והעיקר, לאחר כל הטענות והשקלא-וטריא בשכל — הרי הדין הוא ש"מעשה רב"³⁶:

כאשר רואים מעשה בפועל, שישנו יהודי שהתנהג כך, והעמיד תלמידים ושלוחים שהתנהגו כך לאחריו, בחייו, ואפילו לאחר שנסע מהמדינה ההיא המשיכו את הפעולות בקו זה באותה מס"נ, ואולי עוד יותר מזה, כיון שאז הי' גבול גשמי שהפסיק בינם ובין מי שהעמיד אותם על דרך זו, ורואים את הפירות ופירי פירות, "ילדיו גו"³⁷, "כי הם זרע ברך הוי"³⁸, שנעשו ע"י פעולה באופן כזה דוקא —

הרי זו דוגמא חי' הטובה ביותר, שיכולה ליתן התעוררות ועידוד, ולהכריח שלא להקשיב ולא להתרשם מהקשיים שבהתגברות על טענות מלאכו של עשו ש"כתלמיד חכם נדמה לו", ולסמוך על הפסק-דין של נשיא בישראל, שהתחיל ועשה כן בעצמו, ופעל גם על כו"כ (תחילה בהכרח, ואח"כ נעשה אצלם ברצון) לעשות כן, והצליח בזה, עד שרואים את הפירות ופירי פירות.

ולאחרי שכבר סלל את הדרך והראה דוגמא, וגם איך שיכולים להצליח בזה — הרי בודאי שיהי' זה בנקל הרבה יותר, שלא זו בלבד שיפעלו על זה שרוצים להשפיע עליו שילך בדרך הטוב והישר, אלא

(32) תהלים פד, ח. (33) חולין כד, א. הובא בפרש"י עה"ת
(35) ראה חגיגה ט, ב. (36) שבת כא, א. וש"נ.
(37) ישעי' כט, כג. (38) שם סא, ט.

וענין זה הוא בליווי הברכות — כאמור לעיל שגם עתה "עומד ומשמש במרום" — שיצליחו בכל הענינים הנ"ל באופן שלמעלה מדרך הטבע.

ג. ואז מצטרפים המעשים טובים של כל אחד ואחת בכל מקום שנמצאים, ונעשית "א שטורעם'דיקע ליכטיקייט" של "נר מצוה ותורה אור"¹² בתוך החושך כפול ומכופל של הימים והרגעים האחרונים של הגלות.

וזוכים ש"העם ההולכים בחושך ראו אור גדול"¹³ — שיראו את ה"אור גדול" של "גדול הוי" .. אלקינו¹⁴, ע"י גילוי האלקות למטה מעשרה טפחים, באופן ש"ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדיו"¹⁵, בביאת משיח צדקנו, שיבוא בקרוב, ויגאלנו מהגלות בגאולה האמתית והשלימה, ויוליכנו קוממיות לארצנו.

ואז — "הקיצו ורננו שוכני עפר"¹⁶, והוא — בעל ההילולא — בתוכם, וכולם ביחד — לקבל פני משיח צדקנו, וללמוד מתורתו של משיח, ולקיים מצוות "כמצות רצונך" (כפי שאומרים בנוסח התפלה¹⁷), כיון שיבנה ביהמ"ק במקומו¹⁸, ובקרוב ממש, ובעגלא דידן.

* * *

ד. כל הענינים שנזכרו לעיל, שנקודתם היא הפצת היהדות, ובפשטות, הפצת לימוד התורה וקיום המצוות, ועד לקיום המצוות בהידור — הרי לכאורה אין בזה חידוש מיוחד, דכיון שיש מצות עשה מן התורה (ציווי לכל אחד מישראל) "ואהבת לרעך (ובהדגשה שצ"ל) כמוך"¹⁹, ובין מצוות עשה עצמם אמר רבי עקיבא²⁰ "זה כלל גדול בתורה"²¹, הרי מובן, שאם צריך לעשות עבורו בנוגע לצדקה גשמית, עאכו"כ שצריך לעשות עבורו בענינים של צדקה רוחנית, כיון שע"ז "מביאו לחיי העולם הבא" וגם "לחיי העולם הזה"²².

ואעפ"כ, מקשרים זאת עם יום ההילולא של נשיא בישראל, ולא סתם עם פעולתו אשר עבד בה ביום מיוחד בתקופה מיוחדת, אלא עם

(12) משלי ו, כג. (13) ישעי' ט, א.
(14) תהלים מח, ב. (15) ישעי' מ, ה.
(16) שם כו, יט. (17) מוסף דיו"ט.
(18) רמב"ם הל' מלכים פ"א (בתחלתו ובסופו).
(19) קדושים יט, יח.
(20) ולהעיר ממאמר בן עזאי — ראה לקו"ש ח"ז ע' 215 הערה 2.
(21) תו"כ ופרש"י עה"פ.
(22) ב"מ לג, א (במשנה).

הסך-הכל של כל חייו — כי, מכיון שדורשים לעסוק בזה (לא רק כדי לצאת ידי חובתו, אלא) באופן של מסירת נפש, מבלי להתפעל משום קשיים, יש צורך לראות דוגמא חי' שעשו זאת, מתוך התגברות על הקשיים הגדולים ביותר, וגם הצליחו בזה (כפי שראו בנוגע לבעל ההילולא), שזה נותן תוספת כח שלא להתיירא מהקשיים שישנם, ועאכו"כ שלא להתיירא מקשיים שרק נדמה שישנם, ולעסוק בכל ענינים אלו מתוך החלטה גמורה ומתוך וודאות שבודאי יצליחו, שוודאות זו נוגעת גם לעצם הפעולה, כפי שרואים בפועל, שכשעושים דבר ללא וודאות בהצלחתו, אזי חסר בהתמסרות ובמרץ שצריך להשקיע בדבר.

— אם צריך להיות כך, או שבכל אופן צריך לעסוק בכל ה"שטורעם" כיון שזוהי מצותו של הקב"ה, הרי כן הוא למעשה בפועל. ולכן, ע"פ הוראת חכמינו ז"ל²³ "לעולם יעסוק בתורה ובמצוות אפילו שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה בא לשמה", הנה כדי להצליח גם במצב שאוחזים עדיין בדרגא ד"שלא לשמה", אזי נוגע בפועל לידע בעצמו שבודאי יצליח, שאז תהי' העשי' במרץ הכי גדול, ובשמחה ובטוב לבב.

ה. אך לכאורה אי אפשר להביא מבעל ההילולא ראי' מוכחת:

כאן מדובר אודות נשיא בישראל, אשר, עוד מנעוריו, מקטנותו, חינכו אותו להליכה וחיים באופן של מסירת נפש, וגם היתה מסביבו שורה שלימה של אנשים שגם הם היו בעלי מסירת נפש.

וא"כ, איך יכולים לצפות, לדרוש ולתבוע מכל אחד מישראל, בכל מקום ובכל זמן, שיעסוק בכל ענינים אלו מתוך מסירת נפש, מבלי להתיירא מקשיים, ויתירה מזה, שיהי' בטוח שבודאי יצליח!?

ובכן: מצינו דוגמא לזה בדברי הגמרא במסכת קידושין²⁴, שהביאו ראי' בנוגע להכנסת אורחים מאברהם ומהקב"ה, אע"פ שיש מקום לשאלה מהי הראי' בנוגע לזמנם וכו'.

ועיקר המענה בנוגע לעניננו — שאין זה אותו המנגד ואותם קשיים כפי שהיו אז:

המס"נ שהוצרך בעל ההילולא היתה כדי לעמוד נגד ממלכה אדירה שהנהיגה — וממשיכה להנהיג עד היום הזה, באופן שאין מפריע בידה — מאתיים מליון אנשים, והיא עמדה על כך שלא לאפשר פעולות אלו, ולנגדה הוצרך לעמוד בעל ההילולא לבדו.

וגם הוצרך לפעול בעצמו תנועת המס"נ לקחת יהודי ולשלוח אותו

(24) לב, ב.

(23) פסחים נ, ב. וש"נ.

לעסוק בעבודה זו, שבכך העמיד את חייו של אותו יהודי בסכנת נפש ממש! — והרי אפילו מצד אנושיות (לא רק מצד "פרומקייט") מובן גודל המס"נ שצריך אדם ישר בשביל לשלוח מישוהו למצב של סכנה, מבלי שיוכל להבטיח לו שיעמוד לימינו, שהרי לא היו יכולים להבטיח שום עזר בשעה שהיו במצב ההוא, ואעפ"כ, היתה אצל בעל ההילולא גם מס"נ זו, אפילו לאחרי שכמה מהשלוחים נתפסו ונענשו וכו', כידוע הסיפור בזה²⁵.

אבל עכשיו, לא מדובר ח"ו אודות מעמד ומצב כזה; הקב"ה העמיד אותנו בקרן אורה בערך למעמד ומצב ההוא, כך, שעיקר הקושי הוא הצורך להתמודד עם הטענות של היצה"ר, "אל זר אשר בקרבך"²⁶, וכן הקשיים מצד היצר שנמצא אצל היהודי שעליו רוצים להשפיע.

ו. ולהעיר, שעיקר הקושי הוא — ע"פ לשון הגמרא²⁷ שאין להתיירא כ"כ מאלו שמראים מה הם, "אלא מן הצבועין":

כאשר היצה"ר הוא צבוע, ובא בטענות של יראת שמים — הנה על זה יש צורך במס"נ הכי גדולה, שלא להתפעל מהטענות של ה"מלך זקן וכסיל"²⁸, אפילו כשבא לבוש באיצטלא של תלמיד חכם, כדברי הגמרא במסכת חולין²⁹ בנוגע למלאכו של עשו: "כתלמיד חכם נדמה לו", או בלשון רבינו הזקן³⁰: "אין א' זיידענע זופיצע".

וכפי שרואים גם בפועל מה שהי' אז, ועאכו"כ עתה — שבאים בטענה: לשם מה צריך להיכנס לספק ולנסות להשפיע ולקרב יהודי נוסף, שהרי לכל לראש לא יודעים אם בכלל יצליחו בכך, ואפילו אם יפעלו עליו, לא יודעים באיזו מדה תהי' הפעולה — בה בשעה שביכלתו להקדיש את אותו זמן ואותו מרץ כדי לפעול עם עצמו, ובנוגע לעצמו יכול לשער שבודאי יצליח, ויכול למדוד גם את מדת ההצלחה, כך, שלא תאבד השתדלותו, מרצו וזמנו וכו'. והרי הדין הוא שכאשר יש ספק וודאי, אזי ודאי מוציא מידי ספק³¹.

אבל הוא שוכח, שאם אלו שהתמסרו לחינוך שלו היו הולכים בשיטה זו, אזי לא הי' מגיע למעמד ומצב שיהי' ביכלתו להשפיע על יהודי נוסף לקרבו לתורה ומצוותי':

אלו שחינכו אותו באופן שיחפוץ ללמוד תורה ולקיים מצוות ולילך

(25) ראה גם שיחת ש"פ ויק"פ דאשתקד (29) צא, א.

סט"ז (תו"מ חע"ט). וש"נ. (30) ראה גם שיחת מוצש"ק פ' בשלח,

(26) ראה שבת קה, ב. יו"ד שבט תשי"ז סכ"ט (תו"מ ח"ט ע' 44).

(27) סוטה כב, ב. שם חס"ה ע' 227. וש"נ.

(28) קהלת ד, יג. (31) ראה פסחים ט, א. וש"נ.